

اثر مواد تنظیم کننده رشد و نسبتهای مختلف آمونیوم به نیترات در مراحل مختلف رشد رزهفت رنگ در شرایط *In vitro*
سیدمهدی زیارت نیا^۱ و حسین هاشمی مقدم^۲

۱- عضو هیات علمی سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران - مرکز خراسان

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته باغبانی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم، تحقیقات

رزه‌های مینیاتوری به عنوان یکی از انواع رز که کاربرد فراوانی در فضای سبز شهری دارد مورد توجه بیشتری قرار گرفته‌اند. یکی از انواع زیبا و جذاب رز مینیاتوری رزهفت رنگ (*Baby masquerade*) می‌باشد این گیاه بدلیل تنوع رنگ در طول عمر گل و نیز بدلیل طولانی بودن دوره گلدهی در عرصه فضای سبز پارکها و میادین شهرها بطور گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. روش تکثیر متداول این گیاه از طریق قلمد ساقه است، لیکن این روش کند و همراه با درصد خطای بالاست. ریزازدیادی رزه‌های مینیاتوری ضمن نداشتن معایب روش متداول، می‌تواند منجر به تولید گیاهانی با کیفیت یکنواخت در مقیاس وسیع و زمانی کوتاهتر نسبت به گیاهان تولیدی به روش قلمد ساقه شود. در این پژوهش اثر کاربرد مقادیر مختلف مواد تنظیم کننده رشد و نسبتهای مختلف آمونیوم به نیترات بر رشد گیاه رزهفت رنگ در مراحل استقرار و تکثیر در شرایط *in vitro* بررسی شد. هدف از این پژوهش بدست آوردن شرایط بهینه ترکیبات محیط کشت جهت تولید انبوه رزهفت رنگ از طریق کشت بافت بود. در مرحله استقرار که از ریز نمونه‌های قلمه تک جوانه استفاده شد، بهترین ترکیب هورمونی از نظر تأثیر بر ایجاد شاخساره جانبی و رشد طولی، ترکیب ۱ میلی‌گرم بر لیتر *BA* و ۰/۰۱ میلی‌گرم بر لیتر *NAA* بود. هم چنین نسبت درصدی آمونیوم به نیترات ۵۰/۵۰ و ۳۳/۶۷ در غلظت ۶۰ میلی‌مول نیترژن به ترتیب بر تعداد شاخساره جانبی و رشد طولی مؤثر بودند. در مرحله تکثیر در واگشت اول بهترین ترکیب هورمونی برای تولید شاخساره جانبی ۱ میلی‌گرم *BA* و ۰/۰۱ میلی‌گرم *NAA* و از نظر رشد طولی ۰/۵ میلی‌گرم *BA* و ۰/۰۱ *NAA* مشخص شد، این ترکیب در واگشت دوم نیز بهترین عکس العمل را از نظر رشد طولی نشان داد.

در مرحله تکثیر بهترین نسبت در صدی آمونیوم به نیترات که بر رشد طولی ساقه مؤثر بود نسبت ۱۰۰٪ بود که نسبت به سایر نسبتها اختلاف بسیار معنی داری نشان داد.